

מוסר

1) <https://www.lawyers.com/legal-info/criminal/criminal-law-basics/reporting-crimes-witnessing-ignoring-falsely-reporting-and-lying.html>

Most of the time, ordinary citizens are not legally required to report a crime or to do anything to stop it. In other words, there is no general duty to be a "good Samaritan." But the exceptions are surprisingly widespread.

A few states, for example, require witnesses at the scene of a violent crime to make reports to law enforcement when they can safely do so. Many states require all persons to report suspected child abuse. Further, depending on your job, you may, as an employee, have an obligation to report certain work-related suspicious activity to a government agency or the police. These duties are commonly called "mandatory reporting requirements."

Mandatory reporting requirements are frequently accompanied by provisions that make failing to file a report a crime itself. That failure is usually a misdemeanor, but it can be a felony. Prosecutions for failure to report are very rare, and usually involve strong evidence of a serious harm that could have been prevented if a person with a duty to make a report had done so.

2) רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ח הלכה ט

אסור למסור ישראל ביד גוים בין בגופו בין בממונו, ואפילו היה רשע ובעל עבירות ואפילו היה מיצר לו ומצער, וכל המוסר ישראל ביד גוים בין בגופו בין בממונו אין לו חלק לעולם הבא.

3) רמב"ם הלכות תשובה פרק ג הלכה יב

שנים הם המוסרין: המוסר חבירו ביד עכו"ם להורגו או להכותו, והמוסר ממון חבירו ביד עכו"ם או ביד אנס שהוא כעכו"ם ושניהם אין להם חלק לעוה"ב.

4) רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ח הלכה א

המוסר ממון חבירו ביד אנס חייב לשלם מן היפה שבנכסיו, ואם מת גובין מיורשיו כשאר כל המזיקין, בין שהיה האנס גוי בין שהיה ישראל הרי זה המוסר חייב לשלם כל מה שלקח האנס אע"פ שלא נשא המוסר ולא נתן בידו אלא הרגיל בלבד.

5) ספר החינוך מצוה רלו (שלא לרגל)

והיכא דהראה מעצמו בלא טענת אונס חייב מיתה ותשלומין, דגרסינן התם [שם] ההוא גברא דהוה בעי דנחוי בי תבנא דחבריה, אתא לקמיה דרב, אמר ליה רב לא תעביד הכי, כלומר התרה בו, לא הוה צאית, הוה יתיב רב כהנא קמיה דרב, קם רב כהנא שמטיה לקועיה, כלומר הרגו. והכי מוכח הא דאמר ליה רב לרב כהנא, האינדא מלכותא דפרסאי היא וקפדי אשפיכות דמים. ואמרינן נמי בגמרא [שם ק"ט ע"א] גבי מאי דבעיא לן ממון מוסר אם מותר לאבדו, ומהדרינן לא יהא ממנו חמור מגופו, אלמא דגופו מותר לאבדו.

מיהו דוקא בשעת מעשה ועל ידי התראה, וכמעשה דרב כהנא, ואינו צריך שיקבל עליו התראה כשאר חייבי מיתות. ומי שמוחזק למסור, נראה שהוא כמותרה ועומד, ומותר להורגו בכל שעה.

ודעת הרמב"ם זכרונו לברכה [חובל ומזיק פ"ח הל' י' - י"א] שכתב בדין מוסר כך הוא, כיון שאמר הריני מוסר פלוני בגופו או בממונו ואפילו ממון קל, הרי זה התיר עצמו למיתה, ומתירין בו ואומרינן לו אל תמסור, אם העיז פניו ואמר לא כי אלא אמסור, מצוה להורגו וכל הקודם להורגו זכה. עשה המוסר אשר זמם ומסר, יראה לי שאסור להורגו, אלא אם כן הוחזק למסור הרי זה יהרג שמא ימסור אחרים, עד כאן לשון הרב. הצריך התראה למי שאינו מוחזק למסור, ושיקבל התראה, ולמי שהוא מוחזק למסור נראה מתוך דבריו שאינו צריך התראה.

ואין המוסר יכול לומר בשביל שפלוני מיצר לי אני מוסרו ביד גוים, שאין זה פוטרו מעונשו. אבל המיצר לציבור, מותר לציבור למסרו ביד גוים, וכן כתב הרמב"ם זכרונו לברכה [שם]. ואסור לאבד ממון מוסר, משום רשע יכין וצדיק ילבש, כדאסיקנא בפרק הגוזל [שם].

6) שולחן ערוך חושן משפט סימן שפח סעיף יב

כל המוסר הצבור ומצערין, מותר למסרו ביד עובדי כוכבים אנשים להכותו ולאסרו ולקנסו; אבל מפני צער יחיד אסור למסרו. הגה: [וע"ל סי' תכ"ה ס"א]. מי שעוסק בזיופים וכדומה, ויש לחוש שייק רבים, מתירין בו שלא יעשה, ואם אינו משגיח, יכולין למסרו ולומר שאין אחר מתעסק בו אלא זה לבד. מי שרוצה לברוח ולא לשלם לעובדי כוכבים מה שחייב, ואחר גילה הדבר, אין לו דין מסור, שהרי לא הפסידו רק שהוצרך לשלם מה שחייב, מכל מקום ברעה עשה דהוי כמשיב אבידה לעובד כוכבים; ואם גרם לו היק, חייב לשלם

7) שולחן ערוך חושן משפט סימן שפח סעיף ב

אם נשא ונתן ביד, אף על פי שהוא אנוס, חייב לשלם, שהמציל עצמו בממון חברו חייב. כיצד, כ הרי שגזר המלך להביא לו יין או תבן וכיוצא בדברים אלו, ועמד מוסר ואמר: הרי יש לפלוני אוצר יין או תבן במקום פלוני, והלכו ולקחוהו, חייב לשלם.

8) ש"ך חושן משפט סימן שפח ס"ק כ

הרי שגזר המלך להביא לו כו' - היינו בענין שאין בו דינא דמלכותא כגון שגזר על איש ידוע וכו' ג' וכדלעיל סי' שס"ט ס"ח וע"ש:

9) באר הגולה חו"מ שפ"ח - ס

דבריו תמוהים בזה שהרי הוא בעצמו כתב שם אם הפקיד העכו"ם או הלוח לישראל ומת העכו"ם והוא מעכב הפקדון או הפרעון ואינו מחזיר ליורשו כשתובעים ממנו הוא קאי בעוון וכמ"ש ריש סי' שכט וא"כ אינו ענין לאבידת עכו"ם שהתירה התורה ואפילו באבידה במקום שיש קידוש השם המחזירה הר"ז משובח וכדמבואר בס' רסו וכבר פשט התקון והמנהג שמנהיגי הקהילה יצ"ו עומדים על המשמר שלא לעשות שקר ועולה לאומות ומכריזים ונותנים רשות לפרסם ולגלות להם על האנשים אשר לוקחים בהקפה או לויס בהלואה ואין דעתם לשלם והכל מדעת המנהיגים

10) ערוך השולחן חושן משפט סימן שפח סעיף ז

הערה: ידוע לכל קוראי הדורות שבזמן הקדמון במדינות הרחוקות לא היה לאיש בטחון בגופו וממונו מפני השודדים והאנסים אף שנשאו עליהם שם משרה כידוע גם היום מאיזה מדינות מאפריקא השוד והחמס שפחות הממשלה עושים ועל טוב יזכרו מלכי איירופא וביחוד אדונינו הקיר"ה מרוסיא ואבותיו הקיסרים ומלכי בריטניא שפרשו כנפי ממשלתם בארצות הרחוקות למען יהי לכל איש ואיש בטחון על גופו וממונו באופן שהעשירים לא יצטרכו להסתיר עצמם שלא ישללו ממונם ויהרגו אותם ועל זה סובב הולך כל דיני מסור ומלשין שבש"ס ופוסקים כאשר נבארם בס"ד כי המוסר ומלשין את חברו לפני שודדים כאלה הלא רודפו בגופו וממונו ולכן ניתן להצילו בנפשו:

11) שו"ת ציץ אליעזר חלק יט סימן נב

(א) ילד המוכה. לדאבוני אין הדבר נדיר שמביאים תינוק או ילד לביה"ח כשהוא כולו פצוע קשה עם שברים בגולגולת ובגפיים, דימומים באברים פנימיים, ממכות או כוויות קשות (ממים רותחים או מסגריות וכדומה) עד מצב של ממש פקוח נפש, כשכל החבלות האלו נעשו במזיד ע"י אחד או שני הוריו, וכפי שכתבתי כבר בחחו"מ של ספרי (סימן תכ"ד סק"ב עמוד רי"ט) כשמתלוננים במשטרה, אז אחרי שהתינוק טופל ומשתחרר מביה"ח מעבירים אותו ע"י צו בית המשפט למשפחה אומנת או למוסד כדי להציל אותו מהוריו, כי כבר היו מקרים לא מועטים שכשהחזירו את התינוק לביתו, מוכה אח"כ למוות, שאלתי היא מה יהיה הדין כשהרופא יודע שהסיכויים הם טובים שיעבירו את התינוק לבית או למוסד לא דתי, או אפילו בחו"ל לבית או מוסד של עכו"ם, האם עדיין עליו להתלונן למשטרה, או לא.

(ב) במקרה שהאבא בא על בתו הקטנה פעמים חוזרות ואין כאן חשש של פיקו"נ מה הדין כאן לגבי הספיקות שהעלתי לעיל.

(ג) יש מקרים ידועים של התעללות מינית של מורה בגן ילדים (נקבות או זכרים), בזה, וגם בשתי המקרים הקודמים, שואל אני כעת מצד הדין של מוסר, ואמנם אם מדובר באדם שמיצר את הרבים ומצערן כמו בשאלה (ג) יהיה מותר למסור אותו (חו"מ סימן שפ"ח סעי' י"ב לפי גירסת הש"ך והגר"א) וכן בשאלה (א) שמדובר על פיקו"נ ויש לו דין של רודף, אך מה יהא הדין בשאלה (ב) הלא כותב השו"ע (שם סעי' ט') שאסור "ואפילו הוא רשע ובעל עבירות ואפילו היה מצר לו ומצער" האם מדובר גם על מקרה כזה כשיש נזק של ממש גם פיזית וודאי נפשית. . .

(ה) על כל האמור נראה לי להוסיף לשם הבהרה עוד שתי נקודות, והמה: - 1. בודאי שאלת כבו' בשאלה הנוספת בנוגע לדין מוסר היא לא בנוגע למסירה אפילו בערכאות של ישראל, דבכה"ג נראה דבדאי מותר מכיון שהמציאות היא שכהיום אין כח בי"ד לדון על כך, אלא כוונת שאלתו היא בנוגע למקרה של מסירה לערכאות של עכו"ם, וכמודגש באמת בחו"מ שם בסעי' ט' בלשון: אסור למסור לישראל ביד עכו"ם וכו'. ורק גבי מסירת ממון בידי אנס כתוב בסעי' ב' שם "בין אנס עכו"ם ובין אנס ישראל" ע"ש. 2. גם בערכאות של עכו"ם נראה שיש חילוק בזה בין מדינות פראיות לבין מדינות נאורות, וכדמצינו שמחלק בכזאת הערוך השלחן בחו"מ שם בסעי' ז', המעיר שם וכותב, שכל המדובר בדיני מסור בש"ס ופוסקים הוא בכגון מדינות הרחוקות שלא היה לאיש בטחון בגופו ובממונו מפני השודדים והאנסים הגם שנשאו עליהם שם משרה, כידוע גם היום באיזה מדינות מאפריקה וכו', משא"כ במלכי אירופא ע"ש, ומוכח מהערוך"ש שם שלא כוון בדבריו רק משום מלכות, כי מפרט והולך שם לדוגמא גם שמות של מדינות שהיו מרוחקים מרחק רב מאד ממקום מגוריו ומהמלכות שהיה חי בקרבה כדעו"ש. כאמור כתבתי זאת לשם הבהרה כללית בנושא זה של מסור.

12) דבר סיני (ירושלים תש"ס) עמ' מו (תשובת הגרי"ש אלישיב)

מוסר

עיינן בשו"ת פנים מאירות ח"ב סי' קנה, מ"ש בנידונו בא' שמצא תיבה פרוצה ונגנב מתוכה הון רב, ויש לו אומדנות המוכיחות שאחד ממשרתי עשה את המעשה הזה, אי שרי לי' למוסרו לערכאות, ע"פ אומדן יעצו שידה באמת. והביא שם מעשה רב מהגאון ר' העשל והש"ך, עי"ש. אלא שבסוף הוא מסיק: "וחוכך אני מאוד שלא למוסרו לערכאותיהם, וכבר אמרו רז"ל כתוא מכמר; יש לחוש שאם יודה, ידונו אותו למיתה." ומכאן, דזה לא שייך בזמננו. הרי מן הדין רשאים לפנות למשטרה. אולם לפי"ד כת"ר עלול להיות חילול השם, ואין בידי להביע דעה ע"ז, הואיל ואינני יודע את הענין, והדבר נתון אפוא לשיקול דעת כת"ר

13 ספר ועלהו לא יבול ח"ב עמ' קיג-קיז (הגרש"ז אוירבך)

יהודי שגנב סכומי כסף גדולים, נתפס על ידי המשטרה בארה"ב ונידון לכמה שנות מאסר - אם ראוי לקיים לגביו מצות פדיון שבויים ע"י איסוף סכום כסף גדול (200,000 דולאר). הרש"ז א' השיב: "פדיון שבויים!! מה זה פדיון שבויים!! פדיון שבויים זה כאשר הגויים תופסים יהודי, סתם, ללא סיבה מוצדקת, ומכניסים אותו לבית הסוהר. לפי מה שידוע לי, בארה"ב לא תופסים סתם כך יהודים כדי לסחוט מהם כסף. הרי התורה אומרת "לא תגנוב", והוא גנב כסף - אדרבה, טוב שישב קצת בכלא וילמד שאסור לגנוב!"

14 פתחי חושן (כרך ה - הלכות נזיקין - ד, א)

ובספרי הפוסקים מצינו שלימדו זכות על מלכויות ושלטונות בזמננו שאין בהם דיני מוסר אבל ידוע שבהלכות אלו שלטה יד הצנזור ולפעמים נכתבו או הושמטו דברים מפחד הצנזור או השלטון ועכ"פ משום איבה כך שקשה ללמוד מדברים אלה ומ"מ נלענ"ד שיש גם צד בהלכה בזה שכיון שעיקר החומר במוסר ממון הוא משום שיבאו להרגו יתכן שבמדינות שיש שם שלטון מתוקן אע"פ שלכתחלה ברור שאסור מ"מ אם ברור שאין חשש שיהרגוהו אינו אלא כמזיק ממון ולא שייך בו כל החומרות שנאמרו במוסר גופו ומ"מ עונש תפיסה אפשר שהוא כמוסר גופו מפני שתפיסה יש בו חשש פקוח נפש ועוד אפשר שאפילו במסירת ממון לשלטון יתכן שיבא לידי פקוח נפש בגלל הדרישות והחקירות שלהם וידוע שמי שנופל לידם אין מרחמין עליו עד שיודה.

15 שו"ת שבט הלוי חלק ב סימן נח

כבוד ידידנו היקר הה"ג המופלג רבי אפרים גרינבלט שליט"א בארה"ב.

א) באחד שעובד במשרד המכס וכשהוא רואה מי שרימה את הממשלה צריך למסור אותו בבית המשפט ורצונו לדעת אם הוא בגדר מלשין או דינא דמלכותא דינא.

הנה בעצם דין מכס לית דין ולית דיין שזה נכנס בגדר דינא דמלכותא דינא גם לדעת החולקים בחו"מ סי' שס"ט ס"ח ברמ"א, ועיינן בש"ך חו"מ סי' ע"ג ס"ק ל"ט ובלבוש סוסי' שס"ט שם ובתשובת השיב משה סימן צ' בזה.

ולענין למסור למלכות הנה מש"ס ב"מ פ"ג ע"ב בעובדא דר"א בר"ש דהוי מסר גנבא למלכות מוכח דהוא מותר משום הורמנא דמלכא, ואף על גב דאמרו לי' עד מתי אתה מוסר עמו של אלקינא להריגה, היינו משום שנוגע לסכנת נפשות של ישראל וכן מש"כ אלי' זל"ט שם פ"ד ע"א לר' ישמעאל ב"ר יוסי, אבל מעיקר הדין משמע דגם בכזה איכא דין מלכות עיין היטב בריטב"א שבשטמ"ק.

ובבאר הגולה חו"מ סי' שפ"ח, כתב וז"ל וכבר פשט התיקון והמנהג שמנהיגי הקהלות עומדים על המשמר שלא לעשות שקר ועולה לאומות ומכריזים ונותנים רשות לפרסם ולגלות על האנשים אשר לוקחי' בהקפה וכו' יעשה וע"ש ברמ"א סי"א, מי שרוצה לברוח ולא לשלם לעכו"ם מה שחייב לו ואחר גילה אין בזה דין מוסר וכו' ואעפ"י שמסיים רמ"א דמ"מ רעה עשה דהוי כמשיב אבדה לעכו"ם היינו משום שמירי מעכו"ם יחיד אבל מה שנוגע למלכות והוא ממונה על כך אין בזה איסור כנ"ל, אלא דלכתחלה כדאי שלא לקבל משרה כזאת דצריך למסור אפילו בהיתר דלאו משנת חסידים הוא וכדאיתא גם כן בירושלמי סופ"ח דתרומות בכיו"ב, וע"ע בתשובת מהר"ם אלשיך סוסי' ס"ו כ' בכיו"ב דאין בו דין מסור מטעם דינא דמלכותא דינא, ועיינן עוד ברמ"א יו"ד סי' קל"ז סוס"א ובפת"ש שם ס"ק י"ג, ועיינן היטב בד"ת שם ס"ק נ"ג בשם הב"ח באיזה אופן מותר למסור לכתחלה. וע"ע בפת"ש יו"ד סי' רנ"א מש"כ בשם חו"י סי' קל"ט ועוד, ופשיטא דאינו דומה לנ"ד דהתם מיירי שיבא לידי סכנה אם ימסרוהו לגוים מש"כ כשמטילים עליו עונש בעלמא ואינו בא לכלל סכנה לעולם.

16 תשובות והנהגות כרך א סימן תתז

שאלה: אם מותר להיות רואה חשבון

נראה פשוט שאם עובד עבור המדינה ומגלה פגמים כדי למסור לשלטונות המס הרי הוא מוסר ממון ישראל למלכות ובודאי אסור, וכן הדין אם עובד הוא אצל אדם שאינו נזהר מאיסור ריבית ח"ו, מצוי הוא שיכשל בכתובות חשבוניות שחייבין בריבית איז דינו כסופר שעובר בלאו כמבואר בש"ך יו"ד ק"ס (ס"ק א).

לכן מוטל על כל רואה חשבון חרדי להתמחות לידע בדיוק הדין מה מותר ומה אסור, דומיא דסוחר שחייב לידע דיני אונאה וטעות, והאומנות תהא קלה ונקיה רק אם יודעים מה אסור ומה מותר וכמ"ש.

17 שו"ת אגרות משה חלק חו"מ א סימן ח

קבלתי מכתבכם בדבר הרשע בא כח של בית חרושת כשר אשר זייף חותמות ותלה אותם על נבלות וטרפות ומכר ליהודים בתור כשרות, שהנידון הוא אם למסרו לערכאות המדינה שידונו קשה בכסף ובמאסר, או שידונו אותו הרבנים בדיני ישראל. לע"ד אף שפשעו גדול מאד וכנראה אינו בעל תשובה כלל, מ"מ כל זמן שלא ראינו שדייני ישראל אינם יכולים להפסיקו אין לדונו בערכאות משני טעמים. חדא דאפילו לא ידונו בערכאות אלא כדיני התורה אסור לדון בערכאות כדאיתא בחו"מ ר"ס כ"ו. ועוד הא ודאי הם ידונו במאסר ובממון שלא כדיני ישראל שאז יש לחוש לאיסור מסור, שאסור למסור ישראל ביד עכו"ם בין בגופו בין בממונו ואפילו היה רשע ובעל עבירות כדאיתא בחו"מ סימן שפ"ח סעיף ט'. ורק כשיראו שאין דייני ישראל יכולים להפסיקו אז יש היתר, אחר שיתרו בו שיתבעו אותו לערכאות דהוא כ"ש מממון דכשאינו יכול להציל בדייני ישראל שרשאי ברשות ב"ד לילך לערכאות ולתבעו בדיניהם כדאיתא שם בסעיף ב' וכ"ש הכא שהוא שלא להכשיל כמה בנ"א באיסורים, וגם הא איכא תרווייהו דהוא גם שלא להונות שהוא גם תביעת ממון.

וגם בלא זה הא אפשר שיכחיש וישבע בערכאות ויגרמו שישבע שבועת שוא, שאף על המשביעין איכא עונש ח"ו כדאיתא בשבועות דף ל"ט. ואף שרש"י פי' התם שהוא מטעם שלא דקדק למסור ממנו ביד נאמן שהכא לא שייך זה, הוא רק טעם להתיר כשלא יוכלו דייני ישראל להפסיקו ומוכרחין לתבעו בערכאות אין להם לחוש לזה שישבע שבועת שוא. אבל כשיכולים להפסיקו בדייני ישראל יש לאסור גם בשביל שיגרמו שישבע שבועת שוא, ועיין בסמ"ע סימן פ"ז ס"ק ס"א שמדייק מלשון הש"ע שגם מה שלא נתפשר עמו נחשב לגורם שבועת שוא ונענש ובפרישה ס"ק ל' איתא עוד יותר שגם על מה שלא מחל הכל כדי שלא ישבע נענש, והכא שאין שייך למחול משום שהוא למנוע איסורא יש להתיר כשלא אפשר ע"י דייני ישראל אבל כשאפשר הרי ודאי יש להחשיבו גורם לשבועת שוא.

ולכן נראה לע"ד שמתחלה ידונו אותו בועד הרבנים בכל מה שבידם והעיקר לפוסלו מלמכור דברים כשרים ואם לא יציית אז יביאוהו לדון בערכאות. ידידו, משה פיינשטיין

18 שו"ת אגרות משה חלק חו"מ א סימן צב

הנה בדבר אם מותר לקבל משרת רואה חשבונות אצל הממשלה באשר לפעמים יבוא לידו חשבונות של אחד שפשע וימצא את הפשיעה ויהיה ממילא כמסרו להממשלה והם יענשוהו ביותר מכפי שחייב בדיני התורה. הנכון לע"ד כיון דבעצם הרי כל מי שיהיה רואה חשבונות ימצא את הפשיעה, וברור שאף אם זה לא ירצה לקבל משרה זו מהממשלה יהיה שם רואה חשבונות, ונמצא שלא יפסיד הפושע יותר כשהוא יקבל המשרה מכשלא יקבל הוא ואחר יהיה שם ולא הזיקו כלום ובלא הזיק לא שייך איסור... אך מה שיש לעיין דהתם נאמר שאנסוהו ולכן אולי כה"ג שלא אנסוהו אלא בא מעצמו לקבל משרת רואה חשבונות אולי יש לאסור, ואף שלענין הפטור מלשלם פשוט שאין חלוק כיון דמקלי קלייה ולא הזיקו כלום מ"מ לענין איסור אולי אף בכה"ג אסור כשלא אנסוהו. אבל נראה כיון דהמשרה של רואה חשבונות אינה משרה מיוחדת למצא את הפשיעות שהרי לא ידוע שפשעו כלל ורוב עבודתו הוא לבדוק החשבונות של פנקסיהם בעלמא שיהיו נכונים, ורק לפעמים אפשר יזדמן לידו למצא איזה פשיעה וגם זה לא ידע בתחלת עיונו בהפנקסים שהביא הנתבע מהם שהרי אמר הנתבע שהחשבונות נכונים שבודאי יש לתלות שנדמה לו כן דלא היה כופר כשאפשר לברר, ולכן גם הרואה חשבונות יש לו לתלות שקרוב יותר שימצא שהן נכונים ורק שאפשר שיתגלה פשיעה, שאין לאסור מלקבל המשרה שעיקר עבודתו וגם רובא דרובא מעבודתו אינו למצא פשיעות ועולות, בשביל שמא יזדמן לו שימצא פשיעה שאף בזה אינו מזיק כלל, אף אם נימא שכשהיה עבודתו על זה גופיה היה אסור בלא אונס...

19 שו"ת אגרות משה חלק או"ח ה סימן ט

ובדבר גנב שגנב ס"ת וכלי כסף מביהכ"נ, אם מותר למסרו לערכאות המדינה ולמשטרה (פאליס), שידוע שהם דנים ביסורי הגוף במאסר הרבה שנים, הנה לכאורה פשוט שאין שייך להתיר. אף אם לא היה כלל איסור לידון בדיני המדינות לפני שופטי המדינה, אבל הא אין לנו למסורו לדונו בדברים שלא שייך בדיני התורה, שהוא ממון כפי שומת הבקיאין, והם דנים ביסורים שזה לא חייבה תורה. ועיין במו"ק דף י"ז ע"א, בעובדא דר"ל הוה מנטר פרדיסא, אתא ההוא גברא וקאכיל תאיני, רמא ביה קלא ולא אשגח ביה, ושמתייה ר"ל, וא"ל ההוא גברא אדרבה ליהויה ההוא גברא בשמתא, אם ממון נתחייבתי לך נידוי מי נתחייבתי לך, ושאל ר"ל בבי מדרשא ואמרו שלו נידוי שלך אינו נידוי, והוצרך ר"ל להתיר נידויו.

חזינן דאף על גנבא אסור להחמיר יותר מדינו שחייבה תורה. וא"כ פשוט שגם מכות ושיבה במאסר וכל יסורי הגוף, שאסור, וחייב המכהו אחר המעשה מלקות, מלא יוסיף. ורק קודם שגנב רשאי להכותו שלא לגנוב. וכהא דבב"ק דף כ"ז ע"ב, בהא דגרוגותא דבי תרי דאתא חד קא דלי ביומא דלאו דליה, ומחיייה, ואמר רב נחמן דלכו"ע היה רשאי למעבד דינא לנפשיה, שלא להניחו למידלא. ורב נחמן עצמו סובר דאפילו שלא במקום פסידא עביד דינא לנפשיה, שלא להניחו לגזול ממנו, וכן כשרואה חפץ שלו יכול ליקח בעצמו. אבל לתפוס חפץ ומעות בעד חוב, אף באופן שיכול לתפוס, הוא דוקא שלא בהכאה ועיין פרטי הדינים בחו"מ סימן ד'. וממילא לא שייך להתיר למסור את הגנב לערכאות, לדונו במאסר ובשאר עונשי הגוף